

KIVONAT
a Somogy Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése 2023. február 10-i nyilvános ülésén
készült jegyzőkönyvéből

Tárgy: Az önkormányzat rendeleteinek felülvizsgálatáról (Somogy Vármegye Területrendezési Tervéről)

11/2023.(II.10.) közgyűlési határozat

1. Somogy Vármegyei Önkormányzat Közgyűlése a Somogy Vármegye Területrendezési Tervének módosításához kapcsolódó Területrendezési intézkedési javaslatokat (a határozat 1. mellékletében foglalt tartalommal), a Területrendezési ajánlásokat (a határozat 2. mellékletében foglalt tartalommal), a határozattal elfogadásra kerülő vármegyei övezeteket (a határozat 3. mellékletében foglalt tartalommal) elfogadja.
2. A Somogy Megye Területrendezési Tervéhez kapcsolódó intézkedésekről szóló 1/2020.(III.16.) közgyűlési elnöki határozat hatályát veszti.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

Határidő: folyamatos

Kmf.

Dr. Sárhegyi Judit s. k.
jegyző

Biró Norbert s. k.
a közgyűlés elnöke

Kaposvár, 2023. február 10.

Kivonat hiteles:

Dr. Skrinýár Judit
aljegyző

Területrendezési intézkedési javaslat

A Somogy Vármegyei Közgyűlés a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvénnyel, valamint a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvénnyel összhangban készült vármegyei területrendezési terv végrehajtásának, érvényesülésének segítésére, továbbá a határozatban szereplő ajánlások térségi érdekeknek megfelelő érvényesítése érdekében az alábbi intézkedések végrehajtását tervezi:

1. A Somogy Vármegyei Közgyűlés gondoskodik a rendelettel elfogadott térségi szerkezeti terv, térségi övezetek, továbbá a határozattal elfogadott ajánlások közzétételéről a területrendezési tervnek a vármegye hivatalos honlapján történő elhelyezéséről, a terv alkalmazásának gyakorlati teendőiről.
2. A Somogy Vármegyei Közgyűlés gondoskodik arról, hogy a területrendezési terv rendelettel elfogadott szabályai és a határozattal elfogadott ajánlások a vármegye fejlesztési koncepciójába, programjaiba beépüljenek és azok a különböző területi (országos, vármegyei, járási, települési) kormányzási szintek tervdokumentumaiban is érvényesüljenek.
3. A Somogy Vármegyei Közgyűlés gondoskodik arról, hogy a településrendezés eszközei a vármegye területrendezési tervével összhangban készüljenek. A vármegyei főépítész folyamatosan figyelemmel kíséri a rendezési eszközök hatályosulását és a tapasztalatairól évente tájékoztatást ad a közgyűlés számára.
4. A Somogy Vármegyei Közgyűlés kezdeményezi - az önkormányzatok közötti együttműködés keretében - a megyehatáron átnyúló területrendezési és területfejlesztési feladatok összehangolt ellátását, valamint a vármegyén átnyúló tervezett közlekedési infrastruktúra hálózat összehangolását.
5. A Somogy Vármegyei Közgyűlés az érintett vármegyékkel együttműködésben szorgalmazza az ország és egyúttal a vármegye kelet-nyugati kapcsolatainak kiszolgálásában rendkívül fontos, jelenleg hiányzó M9 gyorsforgalmi út megépülését, különös tekintettel a Kaposvár-Dombóvár közötti útszakaszra.
6. A Somogy Vármegyei Közgyűlés szorgalmazza az illetékes minisztériumnál a szőlő termőhelyi kataszterbe tartozó, kiemelkedően fontos tájelemet képviselő - történeti, termelési és turisztikai szempontból - egyedi értékű dűlők lehatárolását a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet területén.
7. A Somogy Vármegyei Közgyűlés koordinációval segíti a települések barnamezős területeinek települési feltárását, lehatárolását és potenciális hasznosítási lehetőségeinek meghatározását, valamint elősegíti a feltárt területek egységes nyilvántartását.
8. Somogy vármegye táji, kulturális, épített és természeti környezetének, turisztikai adottságainak jobb kihasználása és ismertté tétele, valamint a vármegye imázs építése érdekében a Somogy Vármegyei Közgyűlés marketingstratégia készítését kezdeményezi.
9. A Somogy Vármegyei Közgyűlés elkészíti a tervezett mellékút-hálózati elemek megvalósítási ütemezését a településekkel, járásokkal, Magyar Közút Nonprofit Zrt. megyei igazgatóságával együttműködésben.
10. A Somogy Vármegyei Közgyűlés elkészíti a vármegyei szintű kerékpárút stratégiát, a településekkel együttműködésben kijelöli az elérhetőséget és turisztikai infrastruktúrát javító, hiányzó kerékpárút nyomvonalakat, kialakítja az összeköttetést biztosító kerékpáros hálózatot.
11. A területrendezési terv érvényesülésének, folyamatos karbantartásának és a módosítások átvezetésének érdekében, a területfejlesztési dokumentumok változásainak

követésére, valamint a terv megvalósításának társadalmi, gazdasági és környezeti hatásainak értékelésére a vármegyei önkormányzat, kiemelt figyelemmel a vármegyei főépítész a 37/2010. (II. 26.) Korm. rendelettel összhangban szorgalmazza a területi monitoring-rendszer elemzésre-értékelésre alkalmas, naprakész, egységes szempontrendszer szerinti kialakítását.

12. A Somogy Vármegyei Közgyűlés gondoskodik a vármegyei területrendezési terv - legalább 7 évente történő, vagy a Trtv. következő felülvizsgálatához illeszkedő - teljes körű felülvizsgálatáról.
13. A Somogy Vármegyei Közgyűlés szorgalmazza az érvényben lévő településrendezési tervek vármegyei területrendezési tervnek megfelelő felülvizsgálatát és a szükséges termódosítások végrehajtását.
14. A Somogy Vármegyei Közgyűlés a 16/2010. Korm. rendelet előírásainak megfelelően szolgáltatja a Lechner Nonprofit Kft-nek a jóváhagyott területrendezési tervet.
15. A Somogy Vármegyei Közgyűlés szorgalmazza a horvát határt metsző főutak (681. M60) horvátországi folytatását.
16. A Somogy Vármegyei Közgyűlés az ütemezett megvalósítás lehetőségét tartalmazó, több nyomvonalat vizsgáló tanulmánytervet készített a Balaton és Dráva közötti kerékpárútról.
17. A Somogy Vármegyei Közgyűlés felkéri az Elnökét, hogy kezdeményezze a Miniszterelnökség Építészeti és építésügyi Helyettes Államtitkárságán a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének módosítását a borszőlő termőhelyi kataszter terület övezete vonatkozásában.
18. A Somogy Vármegyei Közgyűlés felkéri az Elnökét, hogy a kistelepülések településrendezési terveinek elkészítéséhez kezdeményezze központi forrás biztosítását.
19. A Somogy Vármegyei Közgyűlés felkéri Elnökét, hogy a kistelepülések szennyvízkezelésének megoldására kezdeményezze központi forrás biztosítását az illetékes minisztériumnál.
20. A Somogy Vármegyei Közgyűlés felkéri Elnökét, hogy a kezdeményezze a Világörökség Várományos helyszínek Jegyzékében a „Magyarországi tájházak hálózata” Somogy vármegyei bővítését, hogy a BKÜ-n kívül, a lakócsai horvát tájház mellett szerepeljenek a somogyszobi, lábodi, péterhidai, rinyakovácsi, szennai tájházak.
21. A Somogy Vármegyei Közgyűlés felkéri Elnökét, hogy Dél-Somogy központjának, Nagyatádnak az országos gyorsforgalmi úthálózathoz kapcsolása érdekében minden készülő országos fejlesztési dokumentumban, stratégiában, programban próbáljon érvényt szerezni.

A 2018. évi CXXXIX. törvényben és a 9/2019. (VI. 14.) MvM rendeletben nevesített területfelhasználási kategóriákra és övezetekre vonatkozó **területrendezési ajánlások**

1. A térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó ajánlások

1.1. Mezőgazdasági térség

- a) A mezőgazdasági térséget a településszerkezeti tervekben lehetőség szerint általános, illetve kertes mezőgazdasági terület területfelhasználási egységbe javasolt sorolni.
- b) A külterületi mezőgazdasági üzemek, majorok jövőbeni hasznosítási lehetőségeit a településszerkezeti tervek készítése során javasolt vizsgálni.
- c) A termőföld más célú hasznosítása esetén törekedni kell arra, hogy a más célú hasznosítás csak a legszükségesebb esetekben és mértékben, elsősorban az átlagosnál gyengébb minőségű termőföldeken történjen.
- d) Javasolt az agroökológiai adottságokhoz illeszkedő, környezetbarát gazdálkodás alkalmazása, továbbá a talajvédő gazdálkodás megvalósítása, a talaj-degradációs folyamatok megelőzése, mérséklése, a talaj vízgazdálkodási tulajdonságainak javítása.
- e) A mezőgazdasági területeken is szükséges biztosítani az élőhelyek közötti kapcsolatokat (mezővédő erdősávok, füves mezsgyék létesítésével), továbbá javasolt növelni a mezőgazdasági földhasználat (mozaikos földhasználati struktúra kialakítása) és a természetű növények diverzitását.
- f) Az átlagosnál gyengébb minőségű termőföld és/vagy természet-vagy környezetvédelmi szempontból kiemelten védett, védett vagy védőterülettel érintett mezőgazdasági területeken a termőhelyi és a környezeti jellemzők alapján a művelési ág (gyepesítés, erdősítés), vagy a művelési mód felülvizsgálható és módosítható
- g) Az öntözési lehetőségeket a környezet-és természetvédelmi szempontok figyelembevételével fejleszteni, és széles körben alkalmazni javasolt.

1.2. Vízgazdálkodási térség

- a) A településszerkezeti tervekben a vízgazdálkodási terület területfelhasználásának módosítása csak a vízügyi ágazat egyetértésével javasolt.
- b) Ha a vízgazdálkodási terület jogi, állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázisban ábrázolt helye a valóságban elfoglalt helyétől eltér, elsődlegesen az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázisban ábrázolt helyzet tartandó fenn, illetve telekalakítás javasolt.
- c) A vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben megfogalmazott célkitűzéseket, intézkedéseket ajánlott figyelembe venni a településrendezési eszközök készítésénél.
- d) Vízgazdálkodási térség területfelhasználási kategóriába sorolt, jelentős természeti értékkel rendelkező mocsaras, vízállásos területeket a településrendezési tervekben természetközeli területfelhasználási egységbe javasolt sorolni.

- e) A vízfolyások és állóvizek vízminőségének védelme érdekében az érintett vizek mentén szabályozott sávban mindennemű építési és egyéb tevékenység folytatásához a vízügyi hatóság által kiadott vízjogi engedély szükséges illetve a tulajdoni lapon feltüntetett kezelő szerv hozzájárulása szükséges.
- f) Védett természeti területen és Natura 2000 területen - a jogszerűen beépített területek, valamint vízjogi engedéllyel rendelkező építmények kivételével - nem javasolt a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 méteren, tavak partjától számított 100 méteren belül, valamint a vízfolyások hullámterében, a nagyvízi meder területén új építményeket elhelyezni.
- g) A vízfolyások és tavak természetes és természetközeli állapotú partjait - a vizes élőhelyek védelme érdekében - ajánlott megőrizni. A vízépítési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat előnyben kell részesíteni.
- h) A vízfolyások, állóvizek, vízelvező árkok, csatornák mederkarbantartására és egyéb vízgazdálkodási feladatok ellátására parti sávok kijelölése szükséges. A parti sávot a part élétől (83/2014. (III.14.) Korm. rendeletet) kell kijelölni, kijelölés hiányában, feltételezve, hogy a meder telkén belül biztosítható a parti sáv területigénye is, a tényleges középvízi meder kijelöléséig a karbantartás számára a meder telekhatárától a parti sáv méretével azonos sáv biztosítandó szolgalmi joggal a meder karbantartója számára.
- i) A meder karbantartására kijelölt sávban a vízgazdálkodási feladatokhoz szükséges építményeken kívül egyéb építmény elhelyezése nem javasolt.
- j) A vízfolyások, állóvizek túlterhelésének megakadályozására, a helyi vízkárok elleni védekezésre a dombvidéki beépítésre nem szánt területen völgyzáró gátas vízvisszatartás, síkvidéki beépítésre nem szánt mélyfekvésű területen záportározós vízvisszatartás, beépített területen az építési tevékenységhez kapcsolva a helyi építési szabályozásban kötelezően előírt mértékű vízvisszatartás kiépítése szükséges.
- k) A kisvízfolyásokon az árvízveszély csökkentése, a torrens jellegű árhullámok megelőzése érdekében a vízfolyások rendezése, jó karba helyezése, a dombvidéki tározási lehetőségek bővítése, záportározók létesítése javasolt. Ezek megvalósítása a természetvédelmi érdekek szem előtt tartásával a védett és védelemre tervezett területeken kívül javasolt.
- l) A vízrendezési, vízkár-elhárítási feladatok megoldása egy-egy vízrendszeren belül koordináltan végzendő, belterületi vízrendezést csak rendezett (felújított) befogadó esetén javasolt elvégezni.
- m) A kis kiterjedésű időszakos, illetve állandó vizű tavak felszámolását lehetőség szerint el kell kerülni, jelentős természeti értékük megőrzése érdekében.
- n) Térségi szintű, a vármegye, a települések és a vízügyi ágazat együttműködésében kialakított vízgazdálkodási, vízvisszatartási, csapadékvíz hasznosítási terv készítése javasolt.

1.3. Települési térség

- a) Ha jogszabály másként nem rendelkezik, a település beépítésre nem szánt területeit beépítésre szánt területté minősíteni csak akkor indokolt, ha az ezzel elérni kívánt cél

(lakó, gazdasági, üdülő vagy különleges terület kialakítása) beépített terület újrahasznosításával nem érhető el, vagy ehhez nincs elég beépítésre szánt terület.

- b) Az új beruházásokat, lakóterület-növelést elsősorban a meglévő beépített területek rehabilitációs és rekonstrukciós területein indokolt elhelyezni. Ennek megfelelően korlátozni javasolt új területek igénybevételét zöldmezős beruházások, ipari parkok, új lakóterületi egységek és lakóparkok céljára. Ezért preferálni, támogatni ajánlott a meglévő lakóterületek intenzívebb hasznosítását, illetve a lakatlan és funkcióját veszített, üres létesítmények újrahasznosítását. A beépített területen kívül települni kívánó zöldmezős beruházások, ipari, kereskedelmi, szolgáltató centrumok telephely-kijelölését a településrendezési tervekben a természet és környezetvédelem és a termőföld-védelem szempontjainak figyelembevételével javasolt szabályozni.
- c) A településrendezési eszközök tervezése során feltárt és a tervben lehatárolt barnamezős területeket, továbbá a településfejlesztési koncepció és integrált településfejlesztési stratégia felülvizsgálata során a barnamezős területek fejlesztési és újrahasznosítási lehetőségeinek meghatározását a vármegyei önkormányzatnak javasolt nyilvántartani.
- d) A legalább hét éve kijelölt, de nem beépült, kialakult beépítésre szánt területeket javasolt visszaminősíteni a településrendezési eszközökben beépítésre nem szánt területfelhasználási egységbe.
- e) Az új beépítésre szánt terület szükségességét, legmegfelelőbb területi kiválasztását a településrendezési eszköz alátámasztó munkarészében, a térségi és fejlesztési (kiemelten a közlekedési megközelítési) feltételek összefüggéseinek bemutatásával javasolt indokolni.
- f) Új beépítésre szánt területet (kiváltképp lakó és gazdasági) ütemezetten szakaszolva javasolt kijelölni és belterületbe vonási eljárását indítványozni.
- g) Településközponti vegyes terület kijelölését csak ott javasolt támogatni, ahol erre a vegyes funkcióra szükség van.
- h) A települési önkormányzat képviselő-testület döntésével kiemelt fejlesztési területté nyilvánított területen, beruházás megvalósítása esetén, akkor is ha a módosítás nem jár a településszerkezeti terv módosításával a vármegyei önkormányzat szorgalmazza a vármegyei főépítész bevonását a tárgyalásos eljárásba. A települési önkormányzatnak javasolt a 314/2012. (XI. 8.) K.r, 29/A. § alapján a vármegyei főépítészt a partnerségi egyeztetésbe bevonni.
- i) Korlátozni kívánatos, illetve szigorú feltételekhez javasolt kötni a beépítésre szánt területek bővítését (pl. az igénybevételre kerülő zöldfelületek tényleges kompenzációja, az igénybevételre kerülő biológiailag aktív felületeknek magas biológiai aktivitású területek létesítésével történő területi pótlása) a védett természeti területek környezetében és az ökológiai hálózat egyéb területein, hidrogeológiai védőterületen, belvízveszélyes területen, továbbá ott, ahol azt a településkép-védelmi, valamint a talajvédelmi szempontok megkövetelik.

- j) A táj- és településkép védelme érdekében adott településen szükséges lehet az építménymagasság korlátozása (lásd: tájképvédelmi övezetbe sorolt települések), ezért az épített környezethez történő illeszkedés érdekében az átlagnál magasabb építmények tervezését, engedélyeztetését előzetes településképi vizsgálathoz célszerű kötni, és ennek megfelelően javasolt szabályozni az építési övezetekben az építménymagasságok mértékét a településrendezési tervekben.
- k) Világörökségi várományos és műemléki jelentőségű területeken ajánlott elkerülni a település hagyományos szerkezetének és jellegének megváltoztatását.
- l) Javasolt megőrizni a települések kialakult egyedi karakterét, szerkezetét, valamint a települési összenövések megakadályozására meghagyni a települések közötti megfelelő nagyságú – legalább a terület ökológiai funkcióinak biztosításához és tájvédelmi (településszerkezeti, zöldfelületi rendszer védelmi, környezetvédelmi, tájlesztésközpontból elegendő méretű – beépítetlen területsávokat.
- m) A települési területek összenövésének megakadályozása érdekében törekedni kell arra, hogy a beépítésre szánt terület határa a közigazgatási terület határát 200 m-nél jobban ne közelítse meg.
- n) A tényleges geográfiai adottságok figyelembevételével javasolt a településeket védő zöldövezeti erdők, fásítások létesítése, a beépített területeken zöldfelületek, parkok, belterületi fasorok területének növelése. A településtervezés során a települési zöldfelületek, zöldfelületi elemek tervezése zöldfelületi rendszerben javasolt, a zöldfelületi területi mutatók figyelembe vételével. A települési zöldfelületek nagysága magtartandó.
- o) Falusi környezetben törekedni kell a hagyományos táj- és településszerkezet megőrzésére (vagy lehetőség szerint újra kialakítására), az értékes táji elemek, egyedi tájértékek fokozottabb védelmére, illetve a még fellelhető, a település jellegzetességeként meglévő építészeti elemek megőrzésére, újraélesztésére.
- p) Történelmi településmagok megóvása, rehabilitálása, a közművek lehetőség szerinti rejtett vonalvezetése a településképi megjelenés javítása érdekében ajánlott. A helyi épített örökségi és természeti értékek védelme folyamatosan fenntartandó, megszüntetése beruházási céllal nem javasolt.
- q) A települések belterületei, ill. mezőgazdasági területek szomszédságában tervezett főútvonalak, elkerülő utak mentén védő-takaró zöldsávok létesítése javasolt az úttól a közlekedésszabvány és balesetmegelőzés szempontjainak megfelelő távolságban.
- r) A települések fejlesztési-tervezésénél fokozott figyelemmel kell lenni a földtani adottságokra, a felszínmozgásokkal járó veszélyeztetettségre.
- s) Kaposvár kertés területén elkerülhetetlenül megjelenő szuburbanizációs törekvéseknek csak a legmagasabb infrastrukturális és építészeti-településszerkezeti-tájépítészeti arculati követelmények teljesítése mellett javasolt – strukturált módon, a belvárosra gyakorolt hatásokat is figyelembe véve – teret engedni.

- t) A Kaposvár-Dombóvár tengely mentén javasolt az országos-nemzetközi infrastrukturális kapcsolatrendszerek és az erőteljesebb urbánus koncentráció kínálta lehetőségekre épülő gazdaságfejlődés területkínálati feltételeit biztosítani. A gazdaságfejlesztés feltételeit elsősorban Kaposvár és Taszár barnamezős területein javasolt fejleszteni, a zöldmezős beruházásokat a lehető legkisebb mértékűre korlátozni, kiemelten koncentrálni a tájképi illeszkedésre, a környező térségek vidékies jellegének megőrzésére. A szuburbanizációs szándékokat elsősorban a működő vasútállomások (gyalogos-kerékpáros) vonzaskörzetében javasolt kielégíteni.
- u) A barnamezős területeket csak alapos környezeti monitoring, kockázatértékelés és a szükség szerint elvégezendő kármentesítés után javasolt újrahasznosítani a felhagyott iparterületeken felhalmozódott különböző köz- és környezet-egészségügyi szempontból nagy kockázatot jelentő szennyezőanyagok jelenléte miatt.
- v) A helyi zaj- és rezgésvédelemi szempontból csendes övezet, illetve fokozottan védett terület kijelölése javasolt.
- w) A városok fejlesztési dokumentumait javasolt térségi szemlélettel (városkörnyék, funkcionális várostérség, város-vidék kapcsolatok) elkészíteni.
- x) Zöldfelületek kialakításakor a közegészségügyi szempontok figyelembevétele, nem allergén fajok telepítése javasolt.
- y) A magas külterületi népességgel rendelkező településeken a külterületi lakott helyek belterületbe vonása és ott a települési szolgáltatások teljes körű biztosítása javasolt a népesség megtartása és minőségi életvitel biztosítása érdekében. Az anyatelepüléssel való szilárd burkolatú közúti kapcsolat biztosítása szükséges.

1.4. Sajátos területfelhasználású térség

- a) A sajátos területfelhasználású térségbe tartozó területek további növelése a takarékos földhasználati és környezetvédelmi szempontok figyelembe vételével nem javasolt.
- b) A már kijelölt sajátos területfelhasználású térség valós igénybevétele javasolt a településrendezési célnak megfelelően az új területek kijelölése előtt.
- c) A településrendezési eszközben a 10% alatti beépítésű, különleges beépítésre szánt besorolások esetében javasolt a különleges beépítésre nem szánt területté való átminősítés.
- d) Nem kívánatos a 10% feletti beépítés az 5 ha feletti területeknél.
- e) A sajátos térségbe tartozó területek infrastruktúra-fejlesztése a környezeti szempontok figyelembe vételével javasolt.

2. A műszaki infrastruktúra hálózatokra és a műszaki infrastruktúra egyedi építményekre vonatkozó ajánlások

2.1. Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

- a) A közlekedési létesítmények tervezése és megvalósítása során az érvényes szakági előírások szerint kell eljárni, figyelemmel a várható forgalmi igényekre. Prioritásként kezelendő az emberi környezet védelme, beleértve a forgalombiztonságot, a zaj- és levegőtisztaság meg megfelelő szinten tartását, ill. csökkentését, a táj- és természetvédelem, örökségvédelem követelményeit (védett természeti értékek sérelmének elkerülése, tájbaillesztés, zöldfelület kialakítás, védő és kiegyenlítő növénytelepítések) valamint a területfejlesztő hatás optimális hasznosítását.
- b) Az útvonalvezetés kialakítása során javasolt figyelembe venni és hangsúlyozni a természeti vagy épített örökségi helyszínek, műemlékvédelem alatt álló épületek, építmények (pl. állomásépületek) látványát.
- c) A kapcsolódó környezet- és természetvédelmi infrastruktúra kiépítése (pl. zajvédőfal, ökológiai átjárók stb.) típusai közül elsődlegesen ajánlottak azok, amelyek nem korlátozzák a történeti táj, kulturális örökségi helyszínek, történeti települések, városközpontok látványát.
- d) A gyorsforgalmi úthálózat ütemezett, szakaszos kiépítését a hatályos kormányrendeletnek megfelelően kell feltételezni, azonban minden lehetséges megoldás és ütemezés során gondoskodni javasolt a párhuzamos lassú-kiszolgáló- vagy havária-utakról, ill. közforgalmú járművek balesetmentes közlekedésének biztosításáról.
- e) A tervezett új nyomvonalak, ill. nyomvonalszakaszok, csomópontok és más közlekedési létesítmények területigényének pontosítását a településrendezési tervek készítése során javasolt elvégezni.

2.2. Energetikai hálózatok és egyedi építmények

- a) A településrendezési tervekben az energiaközművek meglévő és tervezett hálózatainak, létesítményeinek és azok biztonsági övezeteinek, az ágazati szabványok és előírások figyelembe vételével, szabályozással rögzített helykijelölése és terület biztosítása szükséges.
- b) A településrendezési tervekben a hálózatok és létesítmények fektetési formájának meghatározásánál javasolt figyelembe venni a klímaváltozás hatáskompenzálásához szükséges területgazdálkodási igényeket, továbbá a turisztikai igényeket, valamint a környezeti állapot védelmét.
- c) A műszaki feltételek a 220 kV és azt meghaladó feszültség szintű hálózatoknál indokolják a hálózatok föld feletti oszlopokon történő elhelyezését. Az új – 220 kV alatti – hálózatokat viszont bel- és külterületen egyaránt a beépítésre szánt területeken földalatti elhelyezéssel javasolt építeni területgazdálkodási táj- és környezetvédelmi igények érdekében. A vezetékek földalatti elhelyezésével terület szabadítható fel növénytelepítési célra, amely árnyékoló hatásával a klímaváltozás kedvezőtlen hatásait csökkenti és növeli a biológiai aktivitásértéket is.
- d) Új távhőhálózat építés, hálózati rekonstrukció csak felszín alatti elhelyezéssel javasolt.

- e) Megújuló energiahordozó hasznosítására létesítendő közcélú villamosenergiát termelő erőműparkot beépítésre szánt, vagy nem szánt különleges megújuló energiatermelésre kijelölt területen javasolt telepíteni.
- f) A klímaváltozás hatására jelentkező hőhullámok hatáskompenzálására, kiemelten a telepszerű többszintes lakótelepi és egyéb magas épületeknél az árnyékolás mellett, a gépi klimatizálásra (többlet energiaigény kielégítésére) javasolt fölkészülni a megújuló energiahordozók hasznosításának bevonásával.
- g) Egykori mezőgazdasági kiskertes területek és egyéb beépítésre nem szánt területek beépítésre szánt hasznosítású funkcióváltása esetén a közvilágítást, mint új hálózatot földalatti elhelyezéssel önálló mozgásérzékelős lámpatestek alkalmazásával javasolt kivitelezni. A föld feletti hálózat és a kisfeszültségű elosztóhálózat tartóoszlopaire szerelt lámpafejes közvilágítást csak akkor javasolt fenntartani, ha már korábban kiépült és a feltáró út az új funkció kiszolgálására is változtatási igény nélkül megfelelő.

2.3. Vízi létesítmények

- a) A vízfelhasználás időbeli és területi összhangjának biztosítása érdekében megfelelő szinten javasolt fenntartani, illetve fejleszteni a vízkészlet-gazdálkodási nagyműtárgyakat, tározási lehetőségeket és öntözőcsatornákat.
- b) A csapadékmennyiség fokozatos csökkenésének és egyre egyenetlenebbé váló eloszlásának ellensúlyozása érdekében Belső és Külső-Somogy adottságait figyelembe véve javasolt az 1 millió m³-nél kisebb tározási lehetőségek vizsgálata és kijelölése is a településrendezési tervekben a vízügyi ágazat közreműködésével közösen kialakított koncepció segítségével. Az érintett településrendezési tervekben javasolt ezeket jelölni és az érintett területeken kerülni javasolt a beépítésre szánt területek kijelölését, illetve építmény elhelyezését.
- c) A vízpart menti települések belterületén összegyűjtött csapadékvizet közvetlen a vízfolyásba vezetni előzetes tisztítás (olajfogó, homokfogó, stb.) után az illetékes vízügyi hatóság engedélyével javasolt.
- d) A lakott területek árvízi biztonságának növelése céljából szükségessé válhat a vízvisszatartások különböző módszereinek alkalmazása (záportározók, árvízcsúcs-csökkentő tározók stb. létesítése).
- e) A kisvízfolyásokon az árvízveszély csökkentése, a torrens jellegű árhullámok megelőzése érdekében a vízfolyások rendezése, jó karba helyezése, a dombvidéki tározási lehetőségek bővítése, záportározók létesítése szükséges. Ezek megvalósítása a természetvédelmi érdekek szem előtt tartásával a védett és védelemre tervezett területeken kívül javasolt.

2.4. Hulladékgazdálkodási létesítmények

- a) A közszolgáltatás ellátásának optimális területi lehatárolása az Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Terv 2017. dokumentumban foglaltakkal összhangban, a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény szerint javasolt.
- b) A kezelés tekintetében, a már meglévő kezelő létesítmények földrajzi elhelyezkedését figyelembe véve a „közelség elvének” érvényesülését javasolt biztosítani a jövőbeni fejlesztéseknél is.
- c) A tervezésnél a szolgáltató fenntartható működése szempontjait is figyelembe kell venni (optimális ellátandó lakosság szám, és a létesítmények meglévő és tervezett szabad kapacitása).
- d) Gyűjtés-szállításnál a teljes körűen bevezetésre kerülő elkülönített hulladékgyűjtéssel kell kalkulálni mind mennyiségileg, mind gazdaságilag.
- e) Törekedni kell az együtemű hulladékgyűjtés és szállítás alkalmazására (gyűjtési körzet legtávolabbi pontjának távolsága az 50 km-t ne haladja meg). Amennyiben ez nem megoldható, akkor a kétütemű – átrakó állomáson keresztüli – gyűjtési és szállítási logisztika alkalmazása javasolt (maximálisan 120 km gyűjtési körzet lefedésével).
- f) Törekedni kell arra, hogy az egy közszolgáltató által ellátott közszolgáltatási területben szakadás ne keletkezzen.
- g) A közszolgáltatási körzetek kialakításánál törekedni kell a minimum 50 000 főt kiszolgáló területek kialakítására, „közelség elvének” és a „méretgazdaságosságnak” a figyelembe vételével, szem előtt tartva hogy az optimális közszolgáltatási terület 200 000 fő feletti kiszolgálást jelent.
- h) Törekedni kell az illegális hulladéklerakás és az illegális hulladékégetés (külső és belső térben történő) visszaszorítására.

3. Az országos és vármegyei övezetekre vonatkozó ajánlások

3.1. Ökológiai hálózat magterületének övezete

- a) Az övezet gyepterületein építmény elhelyezése nem javasolt, kivéve, ha a gyepterületen létesíteni kívánt építmény közvetlenül a gyepgazdálkodás céljait szolgálja.
- b) Kilátótorony építése csak turisztikai vagy tudományos kutatási célból, az eredeti terepszinttől számított legfeljebb 10 méteres magassággal javasolt.
- c) Az övezetben nagy felületű reklám célú hirdető építmény (óriásplakát) és csarnok jellegű építmény elhelyezése nem ajánlott.
- d) Az övezetben a távközlési és energetikai magasépítmény, potenciálisan környezetszennyező létesítmény – így különösen hulladéklerakó, döngkút, szennyvíziszap-

tároló és kezelő, hígtrágya-tároló – létesítésének tilalma javasolt.

- e) Az erdőterületeken kerítés létesítése csak olyan módon javasolt – ha azt egyéb jogszabály, vagy biztonsági előírás másként nem rendeli – hogy az erdőterület látogathatósága fennmaradjon, illetve közjóléti rendeltetésű erdőterület esetében azt funkciójában ne zavarja.
- f) A kialakult tájhasználatot csak a természetközeli állapothoz való közelítés érdekében javasolt megváltoztatni, gyepterületeken tájjelleget megváltoztató fásítás valamint gyepfeltörés nem, illetve csak a nemzeti park igazgatóság egyetértésével javasolt.
- g) Az övezetben gazdálkodást folytatni környezet- és természetkímélő módszerek alkalmazásával javasolt.
- h) Az övezetbe tartozó természetes és közel természetes vízfolyások új vagy más mederbe terelése, a természet közeli állapotot veszélyeztető duzzasztása nem javasolt.
- i) Az övezetben energetikai célú növénytelepítés, ültetvénytelepítés nem ajánlott.
- j) A kerékpáros és lovagló utak helyének kijelölése során a természetvédelmi hatóság bevonása javasolt.

3.2. Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete

- a) Az övezet gyepterületein építmény elhelyezése nem javasolt, kivéve, ha a gyepterületen létesíteni kívánt építmény közvetlenül a gyepgazdálkodás céljait szolgálja.
- b) Egyéb beépítésre nem szánt területen építmény elhelyezése csak különleges esetben (természetvédelmi fenntartási célból, kutatási, oktatási, bemutatási, ismeretterjesztési cél megvalósítása érdekében, illetve az előbbiekhöz kapcsolódó ökoturisztikai célból) javasolt.
- c) Kilátótorony építése csak turisztikai, vagy tudományos kutatási célból, az eredeti terepszinttől számított legfeljebb 10 méteres magassággal javasolt.
- d) Az övezetben nagy felületű reklám célú hirdető építmény (óriásplakát) és csarnok jellegű építmény elhelyezése nem javasolt.
- e) Az övezetben a távközlési és energetikai magasépítmény, potenciálisan környezetszennyező létesítmény – így különösen hulladéklerakó, dögkút, szennyvíziszap-tároló és kezelő, hígtrágya-tároló – létesítésének tilalma javasolt.
- f) Az erdőterületeken kerítést csak olyan módon javasolt létesíteni – ha azt egyéb jogszabály vagy biztonsági előírás másként nem rendeli – hogy az erdőterület látogathatósága fennmaradjon, illetve közjóléti rendeltetésű erdőterület esetében azt funkciójában ne zavarja.
- g) A károsodott és leromlott védett természeti területek élőhelyeinek mielőbbi

rehabilitációja javasolt.

- h) A kialakult tájhasználatot csak a természetközeli állapothoz való közelítés érdekében javasolt megváltoztatni.
- i) Az övezetben gazdálkodást folytatni környezet- és természetkímélő módszerek alkalmazásával javasolt.
- j) Erdőtelepítést őshonos fajokkal javasolt végezni.
- k) Törekedni kell az ökológiai folyosók esetleges hézagainak pótlására (pl. visszagyepesítés, fasorok, cserje és erdősávok telepítése).
- l) Gyepterületeken tájjelleget megváltoztató fásítás, valamint gyepfeltörés nem, illetve csak a nemzeti park igazgatóság egyetértésével javasolt.
- m) Az övezetbe tartozó természetes és közel természetes vízfolyások új vagy más mederbe terelése, a természetközeli állapotot veszélyeztető duzzasztása nem javasolt.
- n) Az övezetben energetikai célú növénytelepítés, ültetvénytelepítés nem ajánlott.
- o) A kerékpáros és lovagló utak helyének kijelölése során a természetvédelmi hatóság bevonása javasolt.

3.3. Ökológiai hálózat puffterületének övezete

- a) Az övezetben új beépítésre szánt terület kijelölése kizárólag a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeinek, biológiai sokféleségének, valamint táji értékeinek figyelembevételével, azok sérelme nélkül javasolt.
- b) Az övezetben gazdálkodást folytatni környezet- és természetkímélő módszerek alkalmazásával javasolt. Művelési ág és gazdálkodási mód megváltoztatása csak a termőhelyi viszonyokhoz igazodó természetközeli gazdálkodás érdekében – külterjes erdő, rét és gyepgazdálkodás – javasolható.
- c) Az övezetben a távközlési és energetikai magasépítmény, potenciálisan környezetszennyező létesítmény – így különösen hulladéklerakó, dögkút, szennyvíziszap-tároló és kezelő, hígtrágya-tároló – létesítésének tilalma javasolt.
- d) Az erdőterületeken kerítést csak olyan módon javasolt létesíteni – ha azt egyéb jogszabály vagy biztonsági előírás másként nem rendeli – hogy az erdőterület látogathatósága fennmaradjon, illetve közjóléti rendeltetésű erdőterület esetében azt funkciójában ne zavarja.
- e) Az övezetben új külszíni bányatelek megállapítása nem javasolt.
- f) Az övezetben az országos jelentőségű védett természeti területeken és a Natura 2000 területeken kívüli gyepterületeken tájjelleget megváltoztató fásítás valamint gyepfeltörés

csak a természetvédelmi hatóság engedélyével javasolt.

- g) Az övezetben javasolt gondoskodni arról, hogy az erdőterület ne csökkenjen.
- h) Az övezetben energetikai célú növénytelepítés nem ajánlott.
- i) Az övezetben naperőmű elhelyezéséhez a természetvédelmi hatóság hozzájárulása javasolt.

3.4. Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

- a) A kiváló termőhelyi adottságú szántókat a településszerkezeti tervek általános mezőgazdasági terület területfelhasználási egységébe javasolt sorolni.
- b) Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében a szántó művelési ág megváltoztatását – a mezővédő erdősávok, erdőfoltok, gyepsávok és gyepfoltok létesítésének kivételével – kerülni javasolt.
- c) Az övezetben javasolt elősegíteni az agrár-térszerkezetet előnyösen formáló és az élőhelyek közötti konnektivitást biztosító erdősávok, fasorok telepítését, egyben biztosítani ajánlott a meglévő mezsgyék, erdősávok védelmét a parcella és táblaszegélyeken, vízfolyások mentén.
- d) Javasolt a talajdegradációt megakadályozó művelési technológiák előnyben részesítése, valamint a növényvédő szerek és a műtrágyák ésszerű, a feltétlenül szükséges mértéket meg nem haladó alkalmazása.

3.5. Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

- a) Javasolt a jó termőhelyi adottságú szántókat a településszerkezeti tervek általános mezőgazdasági terület területfelhasználási egységébe sorolni.
- b) Jó termőhelyi adottságú szántók övezetében a szántó művelési ág megváltoztatását kerülni javasolt.
- c) Az övezetben javasolt elősegíteni az agrár-térszerkezetet előnyösen formáló és az élőhelyek között konnektivitást biztosító erdősávok, fasorok telepítését, egyben biztosítani szükséges a meglévő mezsgyék, erdősávok védelmét.
- d) Javasolt a talajdegradációt megakadályozó művelési technológiák előnyben részesítése, valamint a növényvédő szerek és a műtrágyák ésszerű, a feltétlenül szükséges mértéket meg nem haladó alkalmazása.

3.6. Erdők övezete

- a) A településszerkezeti tervekben az erdők övezetének teljes területét erdőterület területfelhasználási egységbe javasolt sorolni.
- b) Az erdők övezetébe tartozó területek művelési ágának megváltoztatását – ha az ténylegesen erdő művelési ágban van – kerülni javasolt.
- c) Az erdők övezetében biztosítani javasolt a gazdasági, a védelmi és a turisztikai funkciók összhangját.
- d) Az erdőfelújítások során javasolt az erdők természetességének növelése és termőhelyi adottságoktól függően az őshonos fafajok alkalmazásának preferálása.
- e) Hosszútávon javasolt a fokozatos átállás az örökerdő gazdálkodásra az országos jelentőségű védett természeti és Natura 2000 területeken.

3.7. Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

- a) Az övezetben olyan települési területfelhasználási egységek kijelölése javasolt, amely a későbbiekben még lehetővé teszi az erdőtelepítést.
- b) Az erdőtelepítésre javasolt terület övezetét javasolt a kiválasztási kritériumok között szerepeltetni az erdőtelepítéssel kapcsolatos pályázati kiírásoknál és ajánlott az övezetbe tartozó területeket előnybe részesíteni e pályázatok elbírálása során.
- c) Az erdőtelepítések során – ahol ez a termőhelyi adottságok alapján lehetséges – törekedni kell az őshonos fafajok alkalmazására.
- d) Az erdőtelepítések során a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiában foglaltakat is javasolt figyelembe venni.

3.8. Tájképvédelmi terület övezete

- a) Az övezetben törekedni kell a hagyományos tájhasználat és tájszerkezet megőrzésére, az értékes táji elemek, egyedi tájértékek fokozottabb védelmére, illetve a még fellelhető, a település jellegzetességeként meglévő építészeti elemek megőrzésére, újraélesztésére.
- b) A településrendezési tervekben olyan területfelhasználási egység kijelölése nem javasolt, amely a településkép, tájkarakter történetileg kialakult szerves egységének megbontását, számottevő megváltozását eredményezné.
- c) Művelési ág megváltoztatása, illetve művelésből való kivonás csak az adottságoknak megfelelő tájhasználat kialakítása, a tájkarakter erősítése, illetve közmű és közút építése érdekében javasolt.
- d) A tájképvédelmi övezet mezőgazdasági területeit a településrendezési eszközökben a sajátos mezőgazdasági használat és a tájjelleg védelme érdekében általános, kertes vagy korlátozott használatú mezőgazdasági, vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe javasolt sorolni.
- e) Általános mezőgazdasági területen a telekosztással kialakítható telek területét legalább

5000 m² területtel, kertes mezőgazdasági területen 1500 m² területtel javasolt meghatározni, kivéve ha a telekalakítás közmű vagy közlekedési építmények kialakítását szolgálja.

- f) Korlátozott használatú mezőgazdasági területeken telekosztással 10 ha-nál kisebb méretű telkek kialakítása nem javasolt.
- g) A vízfolyások mentén a természetközeli élőhelyeket (gyepek, nádasok, mocsarak, ligetek) javasolt megőrizni abban az esetben is, ha azok nem tartoznak az ökológiai hálózat övezetébe. A vízfolyások külterületi szakaszait legalább 50-50 m széles területsávban nem beépíthető vízgazdálkodási, természetközeli vagy erdőterületként javasolt kijelölni.
- h) A településrendezési tervekben az övezeten belül a kertes mezőgazdasági területeket javasolt lehatárolni. A kertes mezőgazdasági területeken (volt zártkertek) tájba illeszkedő, hagyományos építészeti megoldásokkal elsősorban gyümölcs- és szőlőtermesztést, -feldolgozást szolgáló épületek elhelyezése javasolt.
- i) A települések és a kertgazdasági területek funkcionális egysége, a kertgazdasági területek hagyományos telekszerkezete és sajátos építészeti karaktere megőrzésre javasolt.
- j) A hagyományos tájhasználat megtartását biztosítani javasolt a külterületek beépítésének szabályozásával (elsősorban az erdő- mezőgazdasági és vízgazdálkodási területeken), különösen a település-közeli kertes területek, valamint a borvidékekhez tartozó szőlőterületek beépítési módjának és intenzitásának korlátozásával.
- k) A táj- és természetvédelmi, ökológiai, településkép-védelmi, vízminőség-védelmi szempontból érzékeny és sérülékeny mezőgazdasági területeket a településrendezési tervekben erdőterületként (kivéve természetvédelmi szempontból értékes gyepterületek, fás legelők), természetközeli, vagy korlátozott használatú mezőgazdasági területként javasolt szabályozni.
- l) Az övezetben a mezővédő erdősávok, mezsgyék, külterületi fasorok kialakításának, fenntartásának lehetőségét a településrendezési eszközökben és a településkép-védelmi rendeletben biztosítani javasolt.
- m) Erdőterületen csak az erdőgazdálkodást, vadgazdálkodást, turizmust, kutatást, oktatást szolgáló épületek elhelyezése javasolt, a természeti és örökségvédelmi értékek sérelme nélkül.
- n) Az erdőterületeken kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat (tarvágásos területeket), valamint az idegenhonos faállományok telepítését.
- o) Szabályozási és támogatási eszközökkel javasolt elősegíteni a kastélykertek, parkok eredeti területének feltárását, rekonstrukcióját, ezzel kapcsolatban az eredeti átlátások, kilátópontok rendszerének megőrzését.
- p) Törekedni kell a tájban rejlő turisztikai lehetőségek természetkímélő módon történő, a táji adottságok fennmaradását segítő hasznosítására, lehetőség szerint az értékek komplex

kibontakoztatására, a kilátás-rálátás szempontjából értékes tájképi részletek (széles panorámát megnyitó magaslati kilátópontok, kastélyparkok, történeti kertek és arborétumok) turisztikai vonzerejének fenntartására.

- q) A településrendezési eszközökben javasolt megjeleníteni a kataszterekben szereplő egyedi tájértékeket, és azok megőrzésére vonatkozó előírásokat szükséges meghatározni a helyi építési szabályzatokban.
- r) A természeti és tájképi értékek megőrzése érdekében a szomszédos települések közötti külterületi, beépítetlen szabad területek megőrzése javasolt a beépítésre szánt területek összenövésének megakadályozásával.
- s) Beépítésre szánt terület kijelölése az övezet I-II. szőlőkataszteri osztályú szőlőterületein nem javasolt.
- t) Beépítésre szánt területet elsősorban a települések belterületéhez szervesen kapcsolódva, vagy a már művelésből kivett és beépített területekhez (pl. majorokhoz) szervesen kapcsolódva javasolt kijelölni.
- u) A tájképet befolyásoló, illetve a település, vagy a természetes domborzat sziluettjét megváltoztató bel-, vagy külterületi magas építmények elhelyezése nem javasolt, a településrendezési tervekben az épületek magassági korlátozását (építménymagasság) a kialakult településképnek megfelelően javasolt meghatározni.
- v) Az övezetben „óriásplakát” és más nagyméretű reklámhordozó műtárgy létesítése nem javasolt.
- w) A közművezetéseket és járulékos közműépítményeket, infrastruktúrához kapcsolódó vonalvezetéseket (kábel) lehetőség szerint a föld alatt javasolt vezetni.
- x) A kiépítendő közlekedési útvonalakat a geomorfológiai adottságokhoz igazodó nyomvonalon javasolt vezetni.
- y) Új közutak létesítésénél az utak mentén zöldfolyosóként funkcionáló növénytelepítés kialakítása javasolt.
- z) A meglévő, tájképet zavaró hatású építmények, létesítmények megfelelő takarását biztosítani javasolt.
- aa) A természeti táj és az épített környezet összhangjának biztosítása érdekében a települési sziluett alakítását meghatározó paramétereket a táji adottságoknak megfelelően, a tájba illeszkedően javasolt a TAK-ban, TKR-ben és HÉSZ-ben szabályozni.
- bb) A Zselici Csillagoségbolt-park és védőövezetét érintő települések közvilágítását a Zselici Tájvédelmi Körzet kezelési terve és a csillagoségbolt-park hosszú távú működését biztosító környezeti elvárások szerint javasolt fejleszteni.
- cc) A Zselici Csillagoségbolt-park területén az érintett települések településrendezési eszközeiben javasolt előírni, hogy tartós kültéri világítás csak a közlekedés biztonsága

érdekében, valamint járdák és parkolók esetében alkalmazható, úgy, hogy az a fényforrás 500 m-es körzetén túl ne legyen közvetlenül észlelhető, illetve az az égbolt mért fénysűrűségének legfeljebb 1 %-os növekedését eredményezze. A ritka forgalmú helyeken mozgásérzékelős vagy időkapcsolós megoldásokat javasolt előnyben részesíteni.

- dd) A Zselici Csillagoségbolt-park területén kerülni kell a díszvilágítást és reklámfény alkalmazását. A területen csak teljesen ernityőzt világítóeszközöket javasolt használni, amelyeket olyan módon kell kialakítani és karbantartani, hogy fényük a vízszintes sík fölé közvetlenül ne világítson.
- ee) A Zselici Csillagoségbolt-park területén világító-szerelvényenkénti legnagyobb megengedett fényáram 1800 lumen. Ha egy épület vagy ingatlan összes fényáram-mennyisége meghaladja az 10 000 lument, részletes világítási tervet javasolt készíteni. Gondoskodni kell arról, hogy a megvilágítás értékei ne lépják túl az adott felhasználási célokra érvényes legalacsonyabb értékeket.

3.9. Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete

- a) A világörökségi várományos terület jellemző értékét komplexen javasolt kezelni, bemutatását és az örökségturizmusban képviselt potenciális célpont szerepét nem csak önmagában, hanem a területen és közelében lévő egyéb kulturális, történeti és táji értékekkel együtt javasolt hangsúlyozni.
- b) A világörökségi várományos területet érintő terveket úgy javasolt kidolgozni, a tevékenységeket úgy javasolt elvégezni, hogy azok ne veszélyeztessék a helyszín hitelességét, a világörökségi érték épségét, de biztosítsák annak sértetlen fennmaradását és integritását.
- c) A világörökségi várományos területre készülő kezelési tervekben lefektetett elhatározásokat az érintett települések településfejlesztési koncepcióiban és a településrendezési eszközeiben önkormányzati határozattal, illetve rendelettel javasolt érvényesíteni.
- d) A településrendezési eszközökben külön ajánlott kitérni a világörökségi várományos helyszín és környezetének kilátás- és rálátásvédelmi előírásaira, a területhasználatokat és a beépítési előírásokat pedig úgy szükséges megfogalmazni, hogy a kulturális és táji értékek (kiemelkedő egyetemes értékek) sértetlenek maradjanak.
- e) A világörökségi várományos területtel szomszédos, beépítésre szánt területeket a helyi építési szabályzatban tájvédelmi és településkép védelmi szempontok alapján javasolt kezelni.
- f) A világörökségi várományos területként felterjesztett Lakócsai horvát tájház állagmegőrzése, környezetének megtartása (melléképület, zöldfelület, kerítés) a jelenlegi állapotában javasolt. Épületfelújítás, fejlesztés csak a védendő építészeti és kulturális értékek fenntartásával javasolt. Az épület együttes 100 méteres környezetében a

jelenleginél intenzívebb beépítés nem javasolt.

3.10. *Vízminőség-védelmi terület övezete*

- a) Az övezettel érintett települések településrendezési terveiben az övezet, valamint a hidrogeológiai védőidom, tartalék vízbázis határainak pontosítása - a természeti körülmények tényleges ismerete alapján - az illetékes vízügyi hatósággal egyetértésben javasolt.
- b) Szennyvizet, tisztított szennyvizet a talajba szikkasztani nem javasolt.
- c) A település bel- és külterületén beépítésre szánt területhasznosítás csak teljes közműellátás biztosításával javasolt, amelyhez a szennyvíz közüzemű elvezetésének követelménye tartozik. Beépítésre szánt területen a megépült és üzembe helyezett szennyvízcsatorna-hálózatra való rákötés javasolt.
- d) Egyedi szennyvízkezelő berendezés alkalmazása akkor javasolható;
 1. ha a tisztított vizek számára a megfelelő felszíni befogadó kezelői hozzájárulással, befogadó nyilatkozattal rendelkezésre áll
 2. a kisberendezés védőterület igénye nem nyúlik túl a tárgyi telken,
 3. ha tisztítóberendezéssel azt a tisztítási hatásfokot el lehet érni, amit a befogadóhoz igazítva az illetékes szakhatóság meghatároz.
- e) Ha bármelyik illetékes szakhatóság nem ad hozzájárulást az egyedi szennyvízkezelő berendezés létesítésére, a közcsatorna csatlakozás kiépítése javasolt.
- f) Az antropogén tevékenységből eredő szerves és szervetlen szennyező anyagok nyomon követése és kármentesítése elsődlegesen a felhagyott iparterületeken a felszín alatti víz és talaj szennyezettsége okán, közegészségügyi szempontból javasolt.

3.11. *Nagyvízi meder övezete*

- a) A nagyvízi meder területét (a területrendezési törvény hatálybalépését megelőzően jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével) vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, továbbá különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységekben javasolt hasznosítani.
- b) A területrendezési törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területeken épületet, építményt annak ismeretében, hogy a telek víz alá kerülhet, csak úgy javasolt elhelyezni, a vízügyi hatósággal egyeztetve, hogy:
 1. az árhullám levonulását csak a legkisebb mértékig akadályozza,
 2. a +/- o padlószint csak a mértékadó árvízszint + a biztonsági magassítás mérete felett legyen
 3. a közlekedési kapcsolat és közműellátás meghatározásánál a vízelöntés előfordulását,

a terület (telek) víz alá kerülését figyelembe ajánlott venni.

- c) A folyók mentén és az azokba torkolló vízfolyások, csatornák visszatöltésezett szakaszain az árvízvédelmi műveket, továbbá a folyók nagyvízi medrét vagy az árvízvédelmi műveket keresztező, vagy a nagyvízi mederben elhelyezkedő építményt, vezetéket, vagy egyéb létesítményt a folyókra jellemző hidrológiai viszonyok alapján, a rendeletben meghatározott mértékadó árvízszintek figyelembevételével javasolt megtervezni, méretezni és megvalósítani.
- d) A parti sávot a középvízi medertől javasolt kijelölni és azt vízgazdálkodási területként kezelni. Kijelölt középvízi meder hiányában, annak kijelöléséig a parti sáv méretével azonos fenntartói sávot a meder telek határától javasolt kijelölni és szabadon hagyni a mederkarbantartó számára. A fenntartói sávban nem javasolt elhelyezni olyan jellegű építményt, kerítést, fás szárú növényzetet, ami a fenntartással összefüggésben elvégzendő munkát ellehetetlenítené.
- e) Árvízvédelem, folyószabályozás tekintetében prioritása van
 - 1. az árvízvédelmi fővédvonalak biztonsága és állékonysága megőrzésének, lehetőség szerint növelésének (nem kellő biztonságú töltésszakaszok, ősmeder keresztezések),
 - 2. a hordalék és a jég levezetésének, illetve a meder egyensúly megtartásának.

3.12. Honvédelmi és katonai célú terület övezete

- a) Felhagyott katonai objektumok környezetkímélő rehabilitációját ajánlott minél előbb elvégezni.
- b) A honvédségi területek környezetében a vonatkozó ágazati előírásoknak megfelelően a települések szabályozási tervében védőövezetet, ezen belül területhasználati korlátozásokat javasolt meghatározni egyrészt a honvédelmi érdekekre tekintettel, másrészt a környező nem katonai területeken folytatott tevékenységek és területhasználatok biztonsága érdekében.

3.13. Ásványi nyersanyagvagyon övezete

- a) A bányateleket és a megkutatott területeket a településrendezési eszköz szabályozási tervében területfelhasználási egységként minden esetben javasolt különleges területbe sorolni, és a területen nem bányászati célú építmény elhelyezését korlátozni, amiatt, hogy az ásványi nyersanyag vagyon távlati kitermelése ne lehetetlenüljön el.
- b) A 2018. évi CXXXIX. törvény felhatalmazása alapján az 1993. évi. XLVIII. törvény 26/A §. szerint a települési önkormányzat véleményét ki kell kérni a bányatelek megállapításnál. Az önkormányzatnak minden esetben célszerű írásban állást foglalni a bányatelek megállapítás egyetértéséről vagy elutasításáról és ezt követően dönteni a településrendezési eszközben jelölendő területfelhasználási egységről és annak kiterjedéséről a vármegyei területrendezési terv és a bányafelügyeleti adatszolgáltatás

alapján.

- c) A közös érdek biztosítására a települési önkormányzatnak javasolt településrendezési szerződést kötni a bányavállalkozóval.
- d) Az érvényes bányatelkeken a bányászati szempontól igénybe venni tervezett területet a településrendezési eszközökben célszerű a Műszaki üzemi terv (MÜT) készítésével egyidejűleg a nyersanyag-kitermelés (bánya) vagy nyersanyag-feldolgozás céljára szolgáló különleges beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt terület területfelhasználási egységbe sorolni, amennyiben a település támogatja a bányászati tevékenységet.
- e) Az övezetbe tartozó területeken bányatelek csak abban az esetben állapítható meg, ha azt más övezeti szabályozás nem tiltja.
- f) Az ásványi nyersanyag vagy terület övezetének kijelölése során figyelembe kell venni, hogy külszíni művelésű bányatelek csak magterületen, ökológiai folyosón és világörökségi területen kívül jelölhető ki.
- g) A területek újrahasznosítása, tájrendezése előtt földtudományi természetvédelmi és ökológiai szempontú értékvizsgálatot javasolt készíteni és felmérni, hogy a roncsolt területen találhatók-e földtudományi természeti értékek és/vagy kialakultak-e védelemre érdemes élőhelyek.
- h) Olyan felhagyott bányaudvar, bányagödör, meddőhányó, amelyben földtudományi természeti érték található vagy természetes élőhely kialakult ki, vagy védett élőlények populációi telepedtek meg, csak a természetvédelmi hatóság egyetértésével, a földtudományi természeti érték megtartásával (az esetleges bemutatás feltételeit, szempontjait is figyelembe véve) és a védett természeti értékek háborítása nélkül rekultiválandó.
- i) A magterületen, ökológiai folyosón lévő roncsolt területek esetében az újrahasznosítás során az ökológia, a táj- és természetvédelem prioritását biztosítani szükséges.
- j) Ha a védett természeti értékek lehetővé teszik, akkor a magterületeken, tájképvédelmi övezetben a táj- és természetvédelem mellett az ökoturisztikai hasznosítás, a szabadtéri sportolás, valamint az erdősítés javasolt az újrahasznosítás céljaként.
- k) Ha a területen védett természeti értékek nem találhatók, akkor az újrahasznosítás céljaként erdősítés, turisztikai hasznosítás, sportolási célú hasznosítás, bemutatási és ismeretterjesztési hasznosítás egyaránt javasolt.
- l) A bányatavak rendezése során a többcélú hasznosítás (természetvédelem-ökológia, turizmus, horgászat, vízisportok) térségi szintű összehangolt feltételeinek biztosítására ajánlott törekedni.

3.14. Rendszeresen belvízjárta terület övezete

- a) A belvízkárok megelőzése során fokozottan javasolt kihasználni az adott terület adottságaihoz igazodó területhasználatban rejlő lehetőségeket.
- b) A bel- és külterületi vízrendezést komplexen javasolt kezelni.
- c) A mély fekvésű, belvív által veszélyeztetett területeket fokozatosan javasolt kivonni a szántóföldi művelésből és más célokra hasznosítani (pl. erdősítés). A művelési ág váltást komplexen javasolt kezelni, ahol figyelembe kell venni a domborzati, talajtani, vízgazdálkodási, illetve mezőgazdasági, természetvédelmi és környezetvédelmi szempontokat egyaránt.
- d) A belvízzel veszélyeztetett és mély fekvésű, rossz termőképességű területek vízrendszerét és használatát célszerű az adottságokhoz igazodva állandó vagy időszakos vízfelületként, vízvisszatartási területként, halastóként, vizes élőhelyként, gyeplő, nád, erdő művelési ágban hasznosítani, illetve ártéri tájgazdálkodás célterületeként tervezni.
- e) A vízkár-elhárítási (belvízvédelmi) tevékenység szervezett és koordinált végzéséhez javasolt megteremteni az állami, a társulati és az önkormányzati művek szabályozott üzemeltetésének szinkronját.
- f) Az ökológiai célú vízforgalom és az öntözővíz szétosztása érdekében a belvízi főművek kihasználását fokozni kívánatos (kettős hasznosítás).
- g) A belvíztározók többcélú használatát javasolt összehangolni a vízügyi, természet- és környezetvédelmi érdekekkel, valamint biztosítani szükséges a feltöltés és leürítés feltételeit.

3.15. Földtani veszélyforrás terület övezete

- a) Az érintett településeken a vármegyei földtani veszélyforrás övezetét a településrendezési eszközökben a 314/2012. (XI. 8.) korm.rend. szerinti „olyan terület határa/területe ahol a természeti csapások elleni védelemről gondoskodni kell” övezetbe javasolt lehatárolni. A vármegyei övezetben jelzett érintett településeken a Baranya Vármegyei Kormányhivatal bányászatiért felelős osztályának előzetes adatszolgáltatása alapján javasolt a tényleges területeket lehatárolni. A szolgáltatott adatok a kormányrendelet alapján az alábbiakra terjedjenek ki:
 - 1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei
 - 2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek
 - 3. földrengés veszélyeztetett területei
- b) A gravitációs tömegmozgásokkal érintett területek pontos lehatárolását és részletező értékelését mérnökgeológiai szakági munkarész is biztosíthatja, amely a szerkezeti és szabályozási tervekhez, továbbá a Helyi Építési Szabályzatokhoz készül megalapozó anyagként.
- c) Amennyiben részletes mérnökgeológiai és geotechnikai terepi felvételezés

eredményeként aktív mozgás vagy mozgásra való hajlam fokozódásának megállapítása történt, az érintett területen a helyi építési szabályzatban építési tilalmat javasolt elrendelni.

- d) A földtani veszélyforrások övezetén belül közvetlenül érintett (igazoltan aktív), vagy csak mozgásra hajlamos (közvetetten érintett) helyszíneket javasolt elkülöníteni egymástól a településrendezési tervben.
- e) Az övezeten belül a helyi építési szabályzatban javasolt előírni sajátos feltételeket (pl.: védősáv kialakítása, telekméret növelése, beépítés mértékének csökkentése, felszíni vízrendezések, művelési ágak váltása stb.).
- f) A jelenlegitől eltérő területhasználat csak abban az esetben javasolt, ha a tervezett és a meglévő épített környezet jelenlegi stabilitása és jövőbeni tartós fennmaradása (pl. szabályozási elemekkel, műszaki védelemmel stb.) biztosított.
- g) Az övezet területén szükséges gondoskodni a meglévő fás növények védelméről és fenntartásáról, továbbá talajvédő fásítások létesítéséről.
- h) Az építési tevékenység előtt a potenciálisan veszélyeztetett területeken a földtani veszélyt kiváltó tényezők és a tervezett beruházás kapcsolatát javasolt vizsgálni. Ennek függvényében szükséges további szakvélemény bekérése és a létesítmények tervezése a földmozgást kiváltó tényezők figyelembevételével.
- i) A geológiai szakvélemény alapján a felszín növényborítottságának megőrzését, esetenként növelését, továbbá a csúszás, lejtős tömegmozgások veszélyének fokozódásával járó beavatkozások korlátozását javasolt feltételként előírni.

4. Egyedileg meghatározott vármegyei övezetekre vonatkozó ajánlások

4.1 Naperőmű létesítés céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezete

- a) A településrendezési tervben a napenergia hasznosítás szempontjából érintett terület számára különleges megújuló energiaforrások hasznosításának céljára szolgáló övezetet javasolt kijelölni. A másodlagosan fennmaradó mezőgazdasági területhasználat összehangolása javasolt az energiatermeléssel.
- b) A településképi arculati kézikönyvekben és a településképi rendeletekben javasolt figyelembe venni a napenergia hasznosítás szempontjából korlátozással érintett területeket.
- c) Naperőmű telepítéshez új beépítésre szánt terület kijelölés nem javasolt.
- d) Elkerülhetetlen környezeti hatást okozó táji beavatkozás esetén tájrendezési és környezetalakítási tervet szükséges kidolgozni.
- e) A naperőmű park telepítési helyét lehetőség szerint az alulhasznosított, barnamezős, roncsolt területekre javasolt tervezni.

4.2 Vízérzékeny veszélyeztetett terület övezete

- a) Az övezetben elhelyezkedő szántóföldeken és ültetvényeken célszerű a talaj teljes felszínének állandó növényborítottságát lehetővé tevő területfelhasználás meghatározása, esetleg művelési ági átsorolása (pl. legelő, gyepek, erdő). Az erózió mértékét a földhasznosítás tudatos megválasztásával, meliorációs talajvédelmi beavatkozások megvalósításával, talajvédő agrotechnikai eljárások alkalmazásával, vízelvezetők, sáncok kialakításával, a leginkább veszélyeztetett területek - kivéve a borszőlő termőhelyi kataszteri területek - erdősítésével vagy a telek legalább 80%-os növényzetborításával javasolt csökkenteni.
- b) Új beépítés csak akkor javasolt, ha a többlet felszíni víz megfelelő biztonsággal továbbvezethető a befogadóig.
- c) A lefolyó csapadékvizeket természetes felszíni víz medrébe javasolt vezetni. Amennyiben ennek befogadása korlátozott, akkor tároló vagy tározó műtárgyban javasolt gyűjteni és késleltetve, fékezetten a közterületi felszíni vízelvezető rendszerbe vezetni. Az élővízbe vagy zárt tározóba vezetett vizek számára ülepítőteret javasolt biztosítani, amelynek a folyamatos tisztán tartásáról az érintett terület tulajdonosa gondoskodik.
- d) A meglévő vízelvezető rendszerek megőrzéséről, szükség szerinti felújításáról gondoskodni javasolt.
- e) A vízerózió által érintett területeken lévő földutak, vízelvezető árkok rendszeres évenkénti karbantartására javasolt ösztönözni a települési önkormányzatokat, érintett földtulajdonosokat, gazdálkodókat.
- f) A településeknek javasolt a csapadékvíz tárolása és a tárolásból adódó felhasználások tekintetében a 115/2016. (III.31.) sz. kormányhatározat szerinti „Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervé”-nek 8-6 mellékletét képező Települési csapadékvíz-gazdálkodási útmutatóban foglalt, település szintű megoldásokat figyelembe venni.

4.3. Aprófalvas települések övezete (3/1 térkép)

a) Fogalom meghatározás: egyedileg meghatározott vármegyei övezet, amelybe az 500 fő alatti népességű települések tartoznak.

b) Ajánlások

A vármegyei önkormányzat a mikrotérségi központokkal és járásszékhelyekkel közösen koordinálja és segíti a következő intézkedéseket:

- 1) Javasolt kiépíteni a hiányzó közlekedési útkapcsolatokat, javítani az út minőségét és az elérhetőséget kiemelten a térségi és mikrotérségi központ, valamint járás- és vármegyeszékhely irányába.
- 2) Javasolt kialakítani az alternatív, fenntartható közösségi közlekedési formákat a munkába járás, ingázás igényeihez alkalmazkodva
- 3) Javasolt kijelölni az elérhetőséget, munkába járást segítő és turisztikai infrastruktúrát javító, hiányzó kerékpárút nyomvonalakat.
- 4) Javasolt a mikrotérségi központokkal (járásközpont) közösen megtervezni a mobil közszolgáltatások és igényekhez illeszkedő egyéb mozgó szolgáltatások rendszerét.

- 5) Javasolt hatékony és költségtakarékos, az aprófalvak együttműködésén, feladat megosztáson alapuló közös fejlesztési, jó gyakorlat átadó és tudástransfer programok és területi tervezési rendszer kialakítása. Közös intézményrendszer kialakítás keretében ajánlott térségi főépítész és főkertész alkalmazása.
- 6) Javasolt mikrotérségi aprófalvú akciótervek közösségi részvétellel és mentorálással történő kialakítása és megvalósítása.
- 7) Javasolt vonzó települési környezet kialakítása (utcafásítás, növényültetés), köztérdiszájnnal egyedi, megkülönböztető arculat megteremtése.
- 8) Ajánlott a szociális gazdálkodás bevezetésének, szociális szövetkezet alakításának feltételeit megvizsgálni.

4.4. Dráva menti települések övezete (3/2 térkép)

a) Fogalommeghatározás: egyedileg meghatározott vármegyei övezet, amelybe a Dráva folyó mentén, a határtól legfeljebb 10 km-re fekvő települések tartoznak.

b) Ajánlások

- 1) A vármegyei önkormányzat koordinációval is segíti az övezetbe tartozó települések felzárkózását.
- 2) A vármegyei önkormányzat nagy hangsúlyt helyez az övezeten belüli különleges, vizes élőhelyek és táji értékek védelmére és az ökológiai gazdálkodás, valamint az ezzel összhangban kialakított turizmus előmozdítására, továbbá a vízi turizmus helyi bázisainak, valamint kikötőbázisainak közös építészeti arculati tervezésére, a kínálat összehangolására.
- 3) Az érintett települések bevonásával a vármegyei önkormányzat turizmusfejlesztési program készítését kezdeményezi a Dráva térségre.
- 4) A határ menti periférikus térségekben a vármegyei önkormányzat támogatja a határon átnyúló kapcsolatok kiépítését, megerősítését.
- 5) A vármegyei önkormányzat a közlekedés javítása céljából kiemelt fontossággal kezeli az övezetbe tartozó településeket, amelyek közlekedésfejlesztési célú beruházások esetén prioritást élveznek.
- 6) A határ és ezáltal a Dráva mentén a vármegyei önkormányzat szorgalmazza kisebb átkelők, kompok fejlesztését, valamint a gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok élénkítése érdekében a jelenlegi határátkelési pontok fejlesztését, kapacitásbővítését támogatja.

3/1. melléklet a 11/2023.(II.10.) közgyűlési határozathoz

Aprófalvas települések övezete - lsd. honlapon

3/2. melléklet a 11/2023.(II.10.) közgyűlési határozathoz

Dráva menti települések övezete - lsd. honlapon